

Bir tarix yazıldı 9 may günü

Xalq şairi Səməd Vurğun böyük iftixarla 1945-ci ilin 9 may gününün tarixə qızıl xətlə yazılışını deyirdi. Bu fikir Qələbəni qazananlara ehtiram kimi 74 ildə cəmiyyətin istinad etdiyi fikirlər sırasındadır. Azərbaycanın bu Qələbədə rolu danılmazdır. İstər ittifaq sənayesinin inkişafında, istərsə də insan amilində Azərbaycanın bu qələbə üçün müqayisəyəgəlməz xidmətləri olub.

Qələbəni qazananlar həmişə ehtiramla əhatələnir. Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi Böyük Vətən müharibəsi iştirakçıları ilə vaxtaşırı görüşür. Belə bir görüş Qələbə günü ərəfəsində də keçirildi. Əməkdaşlarımız görüşdə iştirak edən veteranlarla söhbətləşib.

Nazim Ramazanov:

- İkinci Dünya müharibəsi başlayanda həmyaşıdlarım ordu sıralarına çağırıldılar. Mənə çağırış vərəqəsi gəlmədiyi üçün hərbi komissarlığa müraciət etdim. Orada mənə gözləməyimi bildirdilər. Mən Vətənin dar günündə gözləyə bilməzdim. Həmin vaxtlar başqa soyadla çağırışçıların arasına qatıldım. Azərbaycan SSR sərhədini keçdikdən sonra bunu bizə nəzarət edən zabıtə bildirdim və döyüşləri öz soyadıyla davam etdirdim.

Yaxşı xatırlayıram, bizi Dağıstanın Buynaksk şəhərinə gətirdilər. Burada bizə hərbi forma paylandı. Çox gərgin vaxt idi. Almanlar Terek çayının sahilinə gəlib çıxmışdılar. "İrəli" əmri gəlmişdi. Hər gün yerdəyişmə edirdik.

Krasnodar, Anapa, Novorossiysk şəhərləri uğrunda döyüşlərdə əldə etdiyimiz qələbə bizi daha da ruhlandırır. Həmin illərdə "Starsina" (böliyün baş çavuşu) vəzifəsində idim.

İlk dəfə Krasnodarda yaralandım, sonra ayağımdan və qolumdan təkrar yaralandım. Ancaq 4-cü dəfə mərmə sol əlimin üç barmağını qopardı. Həkimlər əlimi amputasiya etmək istəyirdilər, ancaq son anda üç barmağımı kəsməklə kifayətləndilər. Uzun müddət Nalçikdə müalicə aldım. Bu, mənim üçün döyüşlərin yekunu idi. Ordu sıralarından azad olundum. Nalçikdən Bakıya hospitala göndərildim. Bu gün də bədənimdə müharibənin izlərini daşıyıram. Ayağımda hələ də qəlpə var. Həkimlər qəlpəni çıxarsaydılar, yeriməyim mümkün olmayacaqdı. Aradan 74 il keçsə də, ayağımda ağrılar var. Bu mənə müharibənin

ağrı-acılarını unutturmur. Hər zaman silahdaşlarımı xatırlayıram. Dəvət olduğum tədbirlərdə onların qəhrəmanlıqlarından söz açıram. Çalışıram ki, onların Vətənə olan sevgisi gənc nəsillərə də öz töhfəsini versin.

Ötən illərlə müqayisədə ordumuz nə qədər güclənib. Hərbi hissələrdə yaradılan şərait insanı fərəhləndirir. Biz müharibənin ağrı-acısını yaşadıq. İstəmərim ki, gənc nəsillər bunları görsün, yaşasın. Arzu edirəm ki, tezliklə işğal altında olan torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad edək. Faşizm üzərində qələbənin növbəti ildönümünü orada da qeyd edək.

Damət Nəbiyev:

- 1925-ci ildə Yevlax rayonunun Vərvə kəndində anadan olmuşam. 1943-cü ilin fevralın 15-də orduya çağırıldım. Bizi Sumqayıtın ehtiyat alayına gətirdilər. Bir ay keçməmişdi, iki zabıt gəlib aramızdan Gürcüstandakı Aviasiya məktəbində təhsil almaq üçün iki nəfəri seçdi. Onlardan biri də mən idim.

Ukraynada, Polşa ətrafında gedən ağır döyüşlərdə iştirak etmişəm, Berlində qədər döyüş yolu keçmişəm.

Yaxşı yadımdadı, ilk uçuşum Polşanın Varşava şəhərinə olub. Varşavanı almaq, sözün əsl mənasında, çox çətin idi. Varşavanın müdafiəsi üçün almanlar üç cərgə zenit-artilleriya qurğuları yerləşdirmişdilər. Bizim üçün ən qorxulu döyüş Varşava şəhərinin ətrafında oldu. Bunun ardınca Poznan şəhəri Sovet orduları tərəfindən mühasirəyə alındı. Həmin vaxt bizim aerodromumuz Poznan şəhərinin öz aerodromunda idi. Hətta Hitler həmin vaxt mühasirədə qalan qoşunlarına kömək üçün təyyarələrlə oraya desant, hərbi silah-sursat, qida və geyim ləvazimatları töküdü. Bütün bunlara baxmayaraq Poznan şəhərində almanlar Sovet ordusuna təslim oldu.

Varşavanın azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə şəhər üzərindən yeddinci uçuşumda bizi atəşə tutmuşdular, dostum yaralanmışdı. Mühərrik zədələndən sonra, Visla şəhərinin ətrafında məcburi enməli olduq. Yaxşı ki, ərazi salamat idi və biz xilas olduq.

1945-ci ilin aprelin axırla-

rında ordumuz artıq Berlin şəhərinin ətrafındaydı. Məşəlikdə alman ordularının çoxlu zirhehli texnikası yerləşdirilmişdi. Ordumuz almanların bu bazalarını zərərsizləşdirmək üçün ardıcıl hərbi əməliyyatlar keçirirdi. Bizə əmr olunmuşdu ki, oranı tamamilə bombalayaq, piyada qoşunların Berlində daxil olması üçün yolun açılmasını təmin edək. Ordumuz Berlində daxil oldu... Mənim sonuncu döyüş uçuşum 1945-ci il mayın 2-də Berlin səmasında oldu.

Döyüşlərdə sinəmdən və başımdan yaralandım.

Daim dövlətimizdən diqqət və qayğı görürük. Veteranlara Prezident təqaüdünün verilməsi, hər il birdəfəlik maddi

yardımın göstərilməsi, mənzil və avtomobillərlə təmin edilməsi, sanatoriya və xəstəxanalarda pulsuz müalicə olunmalarının əsası ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Bu diqqət və qayğı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Uzun müddət gənclərin hərbi hazırlığı ilə bağlı müharizələr oxumuşam. Bu gün də orta məktəblərdə keçirilən tədbirlərə dəvət edilir, cəbhə bölgələrində olur, əsgər və zabitlərlə görüşlərdə iştirak edirəm.

Ermənilər alman faşistlərinə də qəddardılar. Xocalı faciəsini törədənlər cəzasız qalmaqacaqlar. Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızın düşməndən azad ediləcəyi günü mən də səbirsizliklə gözləyirəm. Qələbə... 93 illik ömrümdə bu xoş xəbəri ikinci dəfə doğma Vətənimdə eşidəcəyim günə qədər yaşamaq istəyirəm.

Məmməd Quliyev:

- Mən, 1925-ci ildə Zəngilan rayonunun Şayıflı kəndində anadan olmuşam. Ağır müharibə illərini unutmaq çox çətinidir. 1943-cü ilin yanvarında cəbhəyə yollandım. Mənimlə birlikdə çoxlu sayda həmyerlim Şimali Qafqaza getdik. Altı ay hərbi məktəbdə təlim keçdik. Maksim puлемyotunu öyrəndik. Mən tuşlayıcı idim.

Kiçik serjant kimi döyüşlərə Xarkov şəhərinin alınmasından başladım. Bizim hissələr Dnepr çayını keçməyə müvəffəq oldular. İkinci Ukrayna cəbhəsində ağır yaralandım. Hospitalda müalicə aldıqdan sonra 1-ci Belarusiya cəbhəsində Vitebsk şəhərinin faşistlərdən azad olunmasında iştirak etdim. Moskvadan xüsusi tapşırıq gəlmişdi: Dvina çayının üzərindən keçən körpünün təhlükəsizliyini qorumaq və faşistlərə oranı dağıtmağa imkan verməmək. Biz bu tapşırığı yüksək səviyyədə yerinə yetirdik. Almanların körpünü dağıtmaqlarına imkan vermədik. Bu əməliyyat uğurla keçdiyinə görə Ali Baş Komandan İ.V.Stalinin imzası ilə hər birimizə təşəkkür məktubu göndərilmişdi.

Faşistlər Dnepr çayının sağ sahilini o qədər möhkəmləndirmişdilər ki, oranı Mannheimer səddi adlandırdılar. Bizim zərbə batalyonunu o səddi asanlıqla yara bildi. Sonra Latviya, Litva, Estoniya torpaqlarının alman faşist işğalçılarından azad olunmasında iştirak etdim. Böyük Vətən müharibəsi cəbhələrində iştirakıma görə 20 orden və medalla təltif olunmuşam.

Doğulduğum və yaşadığım Zəngilan rayonu erməni faşistləri ilə sərhəddə yerləşir. Ermənilər döyüşlərə başlayanda mən və 3 oğlum əlimizə silah götürüb sərhəd kəndlərimizi qorumuşuq. İki oğlum - Fəxrəddin və Aydın 1993-cü ildə Beyləqan, Füzuli cəbhəsində döyüşlərdə şəhid olub. Hər ikisi Şəhidlər xiyabanında dəfn edilib. Biz veteranlar və şəhid ailələri dövlət qayğısı ilə əhatə olunmuşuq. Buna görə ölkəmizin rəhbəri İlham Əliyevə minnətdarım.